

Progasti delfin (*Stenella coeruleoalba*). (Foto: T. Genov).
Striped dolphin (*Stenella coeruleoalba*). (Photo T. Genov)

Zahvaljujemo se vsem podjetjem, ustanovam in organizacijam, ki so nam pomagala pri naši dejavnosti. To so predvsem Srednja pomorska šola Portorož, Akvarij Piran, Morska biološka postaja Nacionalnega inštituta za biologijo Piran, Služba za varstvo obalnega morja, in drugi.

Tilen Genov

MEDNARODNA KONFERENCA O EPIKRASU (Interdisciplinary Workshop on Epikarst)

Med 1. in 4. oktobrom 2003 je bila v Zahodni Virginiji (ZDA), v kraju Shepherdstown, mednarodna konferenca o epikrasu. Organizirala jo je ameriška nevladna naravovarstvena organizacija Karst Waters Institute (KWI), katere cilj je izboljšati osnovno razumevanje kraških vodonosnih sistemov. Organizacija skuša s pomočjo znanstvene stroke širiti in poglobljati znanje o krasoslovju, kar ji uspeva tudi z organiziranjem mednarodnih srečanj.

Tokratna konferenca je potekala v kongresnem centru hotela Clarion Inn. Mednarodni del konference je potekal v sklopu rednih srečanj krasoslovcev, z aktivno udeležbo svetovno znanih strokovnjakov, kot so dr. D. Ford, dr. A. Palmer, dr. J. Mylroie in dr. P. Williams. Sicer pa tudi mednarodni del udeležbe ni bil zemanljiv. Konferenca se je udeležilo kakih 75 raziskovalcev iz približno 15 držav. Še posebej močna je bila ekipa iz Slovenije, s predstavniki biologov, hidrogeologinje in fizika. Delo je potekalo v obliki strokovnih tematskih predavanj, posterjev, razprav oziroma okroglih miz in delovnih sestankov. S pozdravnim nagovorom dr. D. Culverja se je konferenca tudi uradno začela.

Jedro srečanja je sestavljalo 18 vabljenih predavanj, v katerih so predavatelji pregledno predstavili epikras. Skoraj vsi predavatelji so med vodilnimi raziskovalci na svojem področju. V konceptualnem modelu kraškega vodonosnega sistema so locirali plast epikrasa, opisali njegove funkcije in značilnosti. V svojih predavanjih so podali različice definicije epikrasa, predstavili rezultate geokemijskih in hidroloških raziskav epikrasa, raziskave o njegovem razvoju in hidrodinamični funkciji epikraške cone ter predstavili epikras vsega sveta. Trije slovenski raziskovalci (dr. B. Sket, dr. A. Brancelj in dr. T. Pipan) smo skupaj z dvema ameriškima biospeleologoma (dr. D. Culver in dr. D. Fong) predstavili celovit pregled bioloških raziskav epikrasa ter najnovejša odkritja o epikraški favni Slovenije ter načine in metode vzorčenja favne, ki poseljuje epikras.

Udeleženci simpozija smo si v enem dopoldnevu ogledali kraški teren z lepo vidnim in izpostavljenim epikrasom. Udeležence je terensko delo še dodatno navdušilo in spodbudilo k številnim zanimivim razpravam.

Simpozij je bil eno redkih srečanj, kjer so bili med vabljenimi predavatelji enakovredno zastopani tako mladi kot starejši, že uveljavljeni raziskovalci. Predstavljeni referati bodo objavljeni v zborniku simpozija, ki ga izdaja KWI.

Glede na veliko število udeležencev iz različnih držav in njihovih prispevkov je bila tematika simpozija primerno raznolika in kompleksna. Osnovni namen in cilj simpozija je bil srečanje in povezovanje vseh ljudi, ki se ukvarjajo s krasoslovjem v širšem in z epikrasom v ožjem pomenu besede, predstaviti izsledke raziskav epikrasa ter prispevati k hitrejšemu in učinkovitejšemu interdisciplinarnemu komuniciranju.

Tanja Pipan

DVAJSET LET ORNITOLOŠKEGA DRUŠTVA IXOBRYCHUS IZ KOPRA

Dvajset let je že tega, odkar se je skupina koprskih ornitoloških zanesenjakov, ki so vsak zase raziskovali pestrost ptic na obalnih mokriščih Slovenske Istre, domislila, da bi se organizirala v strokovno društvo. Čeprav je na trenutke kazalo, da bo ornitologom v zadnjih

letih pošla sapa, je društvo prebrodilo krizo in uresničilo številne zamisli.

V zvezi s konkretnim uresničevanjem Ramsarske konvencije v Sloveniji so izdelali dve poročili za Nacionalni komite – IOC (International Oceanographic Committee): poročilo o inventarizaciji ptic – gnezdilnic ter poročilo o prezimovanju in preletu ptic na območju Sečoveljskih solin.

V sodelovanju s podjetjem Soline so člani društva leta 1997 opravili študijo z naslovom *Možnosti sonaravnega gospodarjenja s Sečoveljskimi solinami* in pripravili obsežno gradivo o ornitofavni prijaznem trajnostnem gospodarjenju s Sečoveljskimi solinami. Morda so bile ravno izkušnje te študije odločilne, da jim je v naslednjih dveh letih uspelo skupaj z Znanstveno-raziskovalnim središčem Republike Slovenije v Kopru pridobiti projekt "*Sečoveljske soline – načrt upravljanja*", ki je navedel strokovne argumente za sestavo upravljalškega načrta. Leta 1999 je Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije podelilo trem članom društva nagrado Zlati legat, s katerim nagradijo najboljšo delo s področja ornitologije v Sloveniji.

Da je društvo prišlo v zrelo fazo delovanja, kažejo uspešno izpeljani evropski projekti. V letih 2000 in 2001 je članom Ornitološkega društva uspelo izpeljati projekt PHARE (SPF) z naslovom *Možnosti izobraževalnih aktivnosti na zaščitene območjih v luči trajnostnega razvoja* (društvo je bilo nosilec projekta). Projekt je obravnaval zavarovana območja na obrežju Tržaškega zaliva in v morju na obeh straneh meje. Člani društva so izdelali lični katalog izobraževalnih vsebin na zaščitene območjih od reke Dragonje do izliva Soče na italijanski strani. Še bolj odmeven je bil s tega vidika projekt *All about salt – ALAS* (Ecos Ouverture – projekt Evropske skupnosti, 2000-2002), ki je potekal na območju Krajinskega parka Sečoveljskih solin in obravnaval revitalizacijo tradicionalnega načina pridobivanja soli v zavarovanem območju. V projektu so sodelovali evropski partnerji Lesvos (Grčija), Figuera da Foz (Portugalska), Pomorie (Bolgarija) in Piran (Slovenija). V slovenskem delu projekta so vključeni Občina Piran (kot glavni partner) ter Medobčinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran, Pomorski Muzej "Sergej Mašera" in društvo.

V projektu je društvo opravljalo naloge v zvezi s promocijo Krajinskega parka Sečoveljske soline (posterji, zloženke, razstava) in izdelavo umetnih gnezdišč za nekatere v slovenskem in sredozemskem merilu redke vrste ptic, ki v Sečoveljskih solinah gnezdiijo. Izdelali so poster in zgibanko o naravni dediščini Sečoveljskih solin ter razstavo na isto temo, ki je bila v Piranu in Kopru dobro obiskana. Sodelovali so na vseh mednarodnih konferencah ALAS. Organizirali so tudi okroglo mizo o Sečoveljskih solinah, in sicer dan pred svetovnim dnevom mokrišč v prostorih občine Piran. Udeležili so se številni predstavniki, med drugimi tudi s strani ustreznih državnih ministrstev.

Osnovne dejavnosti monitoringa gnezdečih ptic v Sečoveljskih solinah in štetja prezimujočih ptic na slovenskih obrežnih mokriščih so dopolnile nekatere druge, medijsko odmevnejše dejavnosti, kot npr. postavitve gnezdilnih platform za čigre. Na podlagi skoraj dvajsetletnega spremljanja solinske ornitofavne se je namreč izkazalo, da so zgodnje poletne ujme katastrofalne za mnoge vrste solinskih gnezdilnic. Vse prevečkrat se je namreč dogajalo, da so z dežjem izdatne ujme spirale jajca iz gnezd ali poplavljele celotne nasipe z gnezdi. Člani društva so s pomočjo finančnih sredstev v okviru projekta ALAS v letu 2002 postavili 8 plavajočih gnezdilnih platform. Številni člani so zavihali rokave in v nič kaj prijaznem vremenu prepeljali, prenesli in zvezli ter pričvrstili platforme na sredo solinskega bazena. Gnezdilne platforme so se izkazale kot učinkovito sredstvo za preprečevanje posledic poletnih ujme, saj so čigre novo domovanje takoj naselile in pričele z gnezdenjem.

Aktivno večletno sodelovanje s podjetjem Soline d.o.o. in dogovarjanje z njimi o možnostih za sonaravno gospodarjenje s Sečoveljskimi solinami je v zadnjem letu doseglo svoj višek, zato tudi ni čudno, da se je Ornitološko društvo Ixobrychus znašlo v vlogi pridruženega partnerja podjetju Soline d.o.o. Skupna prijava na razpis za Koncesijo za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline je obrodila sadove. Danes imajo Sečoveljske soline kot najpomembnejša slovenska ornitološka lokaliteta upravljalca, s tem pa je smiselno pričakovati, da so Sečoveljske soline naposled postale zaščitene tudi v praksi. S tem je gotovo zadoščeno tudi enemu izmed začetnih temeljnih ciljev društva, učinkoviti zaščiti (za zdaj še) edinega ramsarskega mokrišča v Sloveniji.

Vse pa ni šlo vedno kot po maslu. Še vedno se društvo otepa s problemi rekrutiranja mladih ornitologov in drugih navdušencev. Le upati je, da mu bo uspelo privabiti nove člane in simpatizerje, saj je treba tudi v prihodnje spremljati dogajanje v Krajinskem parku in opozarjati na pomanjkljivosti ali na napake pa tudi na

različne oblike pritiskov. Še do nedavnega so bile zelo žive pobude po širjenju letališke steze v Krajinski park, kar več kot nazorno kaže, da so apetiti nekaterih navzlic z zakonom podprtemu statusu solin še vedno nepotešeni.

Lovrenc Lipej

Postavljanje gnezdilnih platform za čigre. (Foto: A. Šalamun)
The settlement of nesting platforms for terns (Photo: A. Šalamun)